

Vydává Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd ve spolupráci s Českou národní bankou a Ministerstvem financí ČR prostřednictvím A.L.L. production, s.r.o., Praha

© UK Praha, Fakulta sociálních věd

Published by Charles University, Prague, Faculty of Social Sciences, in cooperation with the Czech National Bank and the Ministry of Finance of the CR, through the A.L.L. production, Ltd., Prague

© Charles University, Prague, Faculty of Social Sciences

Časopis je dokumentován v Social Science Citation Index (<http://www.isinet.com/>) a v elektronické verzi indexu EconLit (<http://www.econlit.org/>).

The journal is monitored by the Social Science Citation Index (<http://www.isinet.com/>) and the electronic EconLit index (<http://www.econlit.org/>).

## OBSAH

**Sborník synopsí referátů  
pro 1. výroční konferenci  
České společnosti ekonomické  
Praha – listopad 2000**

(podrobný obsah na s. 578)

Do čísla vložen

**Quarterly Economic  
and Fiscal Bulletin of the CR  
No. 24**

## CONTENTS

**Czech Economic Association  
Conference 2000:  
Papers and Proceedings**

(a detailed list of individual papers and authors on page 579)

The journal contains a separate  
**Quarterly Economic  
and Fiscal Bulletin of the CR  
No. 24**

Toto číslo předáno do sazby: 22. 9. 2000

Souhlas k tisku: 1. 11. 2000

*Autorská práva vykonává vydavatel (viz § 4 zák. 35/1965 Sb. ve znění změn a doplňků). Užití části nebo celku publikovaných textů – vč. publikovaných zpracovaných znění judikátů –, rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem (zejména mechanickým nebo elektronickým) bez výslovného svolení vydavatele je **zakázáno**.*

*Redakce prosí autory, aby při předávání příspěvků uváděli celé své jméno, adresu domů i na pracoviště, telefonní, faxové a e-mailové spojení. K příspěvku je nezbytné přiložit anglické a české resumé (o rozsahu maximálně 150 slov). Příspěvek by neměl přesáhnout 25 normovaných rukopisných stran, a to včetně grafů a tabulek. Pro elektronickou podobu prosíme používejte program Word (až do verze 97).*

*Redakce předpokládá, že příspěvek nabízený k publikaci v tomto časopise je **originální**, tedy že dosud nebyl nabídnut a bez souhlasu redakce ani nebude nabídnut k publikaci jiné redakci nebo jinému vydavateli. Pokud tomu tak není, prosíme o písemné sdělení této skutečnosti.*

## OBSAH

|                                                                                                                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Úvodní slovo editora (Ondřej Schneider)</i> .....                                                                                                           | 580 |
| BENÁČEK, Vladimír: Faktory odklonu a tvorby českého zahraničního obchodu<br>na hlavních teritoriích v období 1993–97 .....                                     | 582 |
| BRANDMEIER, Michael: Outsourcing, zahraniční obchod a zaměstnanost v ČR .....                                                                                  | 584 |
| CAHLÍK, Tomáš: Analýza trhu nových myšlenek ekonomické vědy .....                                                                                              | 586 |
| CZESANÝ, Slavoj: Kontexty vývoje české ekonomiky v 90. letech .....                                                                                            | 588 |
| ČÁBELKOVÁ, Inna: Překážky vstupu na trh, korupce a vydírání v kontextu ekonomické<br>transformace .....                                                        | 590 |
| ČERVENKA, Matouš: Možnosti a meze ekonomického růstu v ČR v kontextu růstové<br>empirie .....                                                                  | 592 |
| ČÍŽEK, Pavel: Robustní odhady v regresních modelech s binárními či omezenými<br>závislými proměnnými .....                                                     | 593 |
| GILLMAN, Max – KEJAK, Michal – VALENTINYI, Akos: Nelinearita inflačně-růstovo-<br>vého efektu .....                                                            | 595 |
| HALADA, Petr: Alternativní daňový systém .....                                                                                                                 | 597 |
| HAM, John – JURAJDA, Štěpán – TERRELL, Katherine: Realokace pracovních míst<br>v soukromém a státním sektoru v průběhu ekonomické transformace v ČR .....      | 598 |
| HANOUSEK, Jan – FILER, Randall K.: Output Changes and Inflationary Bias<br>in Transition .....                                                                 | 600 |
| HOLUB, Tomáš: Inflační výchylka v měnové politice: její „mikrozáklady“ z pohledu nové<br>politické ekonomie .....                                              | 602 |
| HORNIAČEK, Milan: Rekursivní C-jádro koaliční hry s prolínajícími se generacemi hráčů<br>a externalitami .....                                                 | 605 |
| IZÁK, Vratislav: Nákladové tlaky a česká inflace .....                                                                                                         | 607 |
| JINDŘICHOVSKÁ, Irena – RHYS, Huw: Otevírání investičních fondů v ČR .....                                                                                      | 609 |
| KOČENDA, Evžen: Neparametrický test iid .....                                                                                                                  | 612 |
| KOMÁREK, Luboš: Delegování a cíle centrálních bankéřů z pohledu ekonomické teorie ..                                                                           | 614 |
| KOTLÁN, Viktor – MACHÁČEK, Martin: EMU v ohrožení: hledá se lék .....                                                                                          | 616 |
| KREJČÍ, Hana: Politická moc jako motivace stran při formování vlády .....                                                                                      | 618 |
| LÍZAL, Miroslav: Liberalizace v síťových odvětvích ve světle vstupu do EU .....                                                                                | 620 |
| MAHADEVA, Lavan – ŠMÍDKOVÁ, Kateřina: Jaké je optimální tempo snižování<br>inflace pro českou ekonomiku? .....                                                 | 622 |
| MANDEL, Martin – TOMŠÍK, Vladimír: Empirická verifikace modelu efektivní tržní<br>klasifikace v podmínkách ČR .....                                            | 624 |
| MARCINČIN, Anton: Reforma správy obchodních společností na Slovensku .....                                                                                     | 627 |
| MEJSTRÍK, Michal: Správa obchodních společností a jejich chování .....                                                                                         | 629 |
| MORA, Marek: Politické riziko v důchodové politice .....                                                                                                       | 631 |
| MŮNICH, Daniel – ŠVEJNAR, Jan – TERRELL, Katherine: Výnosy z lidského kapitálu<br>v době komunických mzdových tabulek a během přechodu na tržní ekonomiku .... | 633 |
| PODPIERA, Richard: Efektivnost finančních trhů v tranzitivních ekonomikách – případ<br>makroekonomických informací .....                                       | 635 |
| SCHNEIDER, Ondřej – DRÁBEK, Zdeněk: Česká rozpočtová politika: na vládě nezáleží? 638                                                                          |     |
| SOUKENÍK, Karel: Společná zemědělská politika: hra národních zájmů a hospodářských<br>možností .....                                                           | 640 |
| ŠAROCH, Stanislav: Vývoj cen dlouhodobých aktiv v ČR .....                                                                                                     | 642 |
| ŠIROKÝ, Jan: Teoretické a praktické aspekty případného zavedení nových institutů<br>do konstrukce daní z příjmů – Příklad negativní důchodové daně .....       | 644 |
| TRÍSKA, Dušan: Majetkový podíl na smlouvě: jeho převoditelnost a hodnota .....                                                                                 | 646 |
| TURNOVEC, František: Kdo jsou „principals“ a kdo „agents“? – Leontiefovský model<br>vlastnických vztahů .....                                                  | 648 |
| ZAJAC, Jaroslav: Simulácie ekonomického rastu na základe multisubjektového prístupu ..                                                                         | 651 |

## CONTENTS

|                                                                                                                                                                          |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>An introductory note from the editor (Ondřej Schneider)</i> .....                                                                                                     | 580 |
| BENÁČEK, Vladimír: Czech Foreign Trade Flows .....                                                                                                                       | 582 |
| BRANDMEIER, Michael: Outsourcing and German Foreign Trade with the Czech Republic .....                                                                                  | 584 |
| CAHLÍK, Tomáš: The Marketplace of New Economic Ideas .....                                                                                                               | 586 |
| CZESANÝ, Slavoj: Czech Economic Policy in the Nineties .....                                                                                                             | 588 |
| ČÁBELKOVÁ, Inna: Entry Restrictions, Corruption and Extortion in the Context of Transition .....                                                                         | 590 |
| ČERVENKA, Matouš: Possibilities and Limits of Economic Growth in the CR .....                                                                                            | 592 |
| ČÍZEK, Pavel: Robust Estimation with Discrete and Limited Dependent Variables .....                                                                                      | 593 |
| GILLMAN, Max – KEJAK, Michal – VALENTINYI, Akos: Non-linearity in the Inflation-Growth Effect .....                                                                      | 595 |
| HALADA, Petr: An Alternative Tax System .....                                                                                                                            | 597 |
| HAM, John – JURAJDA, Štěpán – TERRELL, Katherine: Job Destruction in the Private and Public Sector during the Transition to a Market Economy: Evidence from the CR ..... | 598 |
| HANOUSEK, Jan – FILER, Randall K.: Output Changes and Inflationary Bias in Transition .....                                                                              | 600 |
| HOLUB, Tomáš: The Inflationary Bias in Monetary Policy: Some New Political Economy „Micro foundations“ .....                                                             | 602 |
| HORNIAČEK, Milan: Recursive Core of a Coalitional Olg Game with Externalities ..                                                                                         | 605 |
| IZÁK, Vratislav: Cost Pressures and Czech Inflation .....                                                                                                                | 607 |
| JINDŘICHOVSKÁ, Irena – RHYS, Huw: The Opening of Investment Funds in the CR .....                                                                                        | 609 |
| KOČENDA, Evžen: A Nonparametric Test of iid .....                                                                                                                        | 612 |
| KOMÁREK, Luboš: The Delegation and Targets of Central Bankers .....                                                                                                      | 614 |
| KOTLÁN, Viktor – MACHÁČEK, Martin: EMU Endangered: In Search for a Cure ..                                                                                               | 616 |
| KREJČÍ, Hana: Power Seeking as a Political Motivation in Cabinet Formation .....                                                                                         | 618 |
| LÍZAL, Miroslav: Utility Sector Liberalization and the EU Membership .....                                                                                               | 620 |
| MAHADEVA, Lavan – ŠMÍDKOVÁ, Kateřina: What Is the Optimal Disinflation Path to Be Targeted in the Czech Economy? .....                                                   | 622 |
| MANDEL, Martin – TOMŠÍK, Vladimír: Empirical Verification of the Principle of Effective Market Classification in Terms of the CR .....                                   | 624 |
| MARCINČIN, Anton: Corporate Governance Reform in Slovakia .....                                                                                                          | 627 |
| MEJSTRÍK, Michal: Corporate Governance and the Behavior of Corporations .....                                                                                            | 629 |
| MORA, Marek: The Political Risks of Pension Reform .....                                                                                                                 | 631 |
| MÜNICH, Daniel – ŠVEJNAR, Jan – TERRELL, Katherine: Returns to Human Capital during the Economic Transition .....                                                        | 633 |
| PODPIERA, Richard: Efficiency of Financial Markets in Transition: The Case of Macroeconomic Data Releases? .....                                                         | 635 |
| SCHNEIDER, Ondřej – DRÁBEK, Zdeněk: Czech Fiscal Policy: One Size Fits All? ..                                                                                           | 638 |
| SOUKENÍK, Karel: Common Agricultural Policy: A Game of National Interests and Economic Constraints .....                                                                 | 640 |
| ŠAROCH, Stanislav: Price of Long-term Assets .....                                                                                                                       | 642 |
| ŠIROKÝ, Jan: Income Tax Reform – The Example of Negative Income Tax .....                                                                                                | 644 |
| TRÍSKA, Dušan: Property Share of a Contract: Its Transferability and Value .....                                                                                         | 646 |
| TURNOVEC, František: Who are the Principals and Who are the Agents? – A Leontief-type Model of Ownership Structures .....                                                | 648 |
| ZAJAC, Jaroslav: Agent-based Simulation of Economic Growth .....                                                                                                         | 651 |

# Analýza trhu nových myšlenek ekonomické vědy

Tomáš CAHLÍK – IES FSV UK Praha (e-mail: cahlik@mbox.fsv.cuni.cz)

George J. Stigler ve své přednášce při příležitosti udělení Nobelovy ceny v roce 1982 (Jonáš, 1994, s. 475) navrhl aplikovat myšlenky ekonomie informace na trh nových myšlenek ekonomické vědy. Vědci vstupují na tento trh běžně na straně poptávky – snaží se najít ty myšlenky, které jsou pro ekonomii nové a nosné. Nositelem nových ekonomických myšlenek jsou z hlediska světové ekonomie zejména články publikované v přibližně 140 ekonomických časopisech dokumentovaných v databázi SSCI<sup>1</sup>. Vzhledem k velkému počtu časopisů a článků je jasné, že s nalezením nosné myšlenky jsou spjaté určité náklady. Pro poptávajícího na trhu myšlenek ekonomie jsou tedy relevantní následující otázky: Které časopisy mám číst? Které články jsou nosné?

Odpověď na první otázku je celkem jasná: číst důležité časopisy. Měřítkem důležitosti může být např. průměrný počet citací článků v časopise uveřejňovaných, tzv. impact factor<sup>2</sup>. Podrobnou analýzu ekonomických časopisů a jejich citační sítě provedl Stigler (1995).

Na druhou otázku jsou možné tři odpovědi. První považuje za nosné ty články, které jsou publikovány v důležitých časopisech; problémem je, že ve třinácti nejdůležitějších časopisech vychází ročně přes tisíc článků. Druhá odpověď vychází ze zaběhnuté praxe a považuje za nosné články známých autorů a články, které zaujmou v odkazech přečtených článků. Třetí odpověď vychází ze stanoviska, že nosné jsou ty články, které odpovídají nosným vědním tématům daného vědního pole. Určení nosných článků tedy předchází analýza daného vědního pole zaměřená na určení nosných vědních témat.

Pro analýzu vědního pole je výhodné představit si jeho strukturu ve dvou vrstvách, kognitivní a sociální. Kognitivní vrstvu lze chápat jako soubor sítí na různé úrovni agregace – síť na nejvyšší úrovni tvoří vědní pole (obory), vědní pole jsou sítěmi vědních témat, vědní témata jsou sítěmi klíčových slov nebo citací. Sociální vrstva je sítí vědců, subjektů řízení vědy a dalších aktérů vzájemně propojených hmotnými, finančními a informačními toky. Kognitivní vrstvu lze analyzovat pomocí naukometrických metod, sociální vrstvu různými sociometrickými technikami. Obě vrstvy jsou těsně propojeny. Když se v kognitivní vrstvě objeví nové vědní téma, dojde k přeskupení vědců v sociální vrstvě. Když se změní toky v sociální vrstvě, bude to mít dopad na vrstvu kognitivní. Ke každému agregátu v kognitivní vrstvě existuje odpovídající agregát ve vrstvě sociální.

Život agregátu probíhá v zásadě podle logistické křivky. Výrazné vědecké osobnosti vytvoří základní rámec pro rozvoj agregátu, do něhož jsou pak v sociální vrstvě přitahováni další vědci a toky. Vědci řeší problémy z rámce, který byl vytvořen v kognitivní vrstvě, charakteristickými metodami. Postupně se však objevují otázky, které jsou těmito metodami neřešitelné. Ve snaze vyřešit tyto otázky začínají vědci používat jiné metody, agregát začíná odumírat, až zanikne.

Naukometrie (scientometrics) – „věda o vědě“ – se zabývá analýzou kognitivní vrstvy na základě publikací. Její hlavní výzkumná témata spočívají v současné době

<sup>1</sup> Databázi SSCI – Social Science Citation Index – vytváří Institute for Scientific Information (ISI) v USA. Do této databáze vcházejí popisy tisíců článků ze stovek časopisů tematicky zaměřených na různé oblasti sociálních věd.

<sup>2</sup> Tento údaj je pro všechny časopisy dostupný přímo u producenta databáze SSCI.

v hledání specifického příspěvku publikace ke strukturalizaci vědy. Dvěma nejdůležitějšími metodami jsou analýza současně používaných slov (Cahlik – Jirina, 1997, 1996), (Callon et al., 1986), (Courtial et al., 1994), (Turner – Rojouan, 1991) a citační analýza (Garfield, 1979), (Small – Garfield, 1985). Pomocí obou těchto metod můžeme zachytit strukturu vědního pole na tzv. mapách vědy. Na těchto mapách pak můžeme nalézt nosná témata.<sup>3</sup> Pokud najdeme články k těmto tématům příslušející, dovršíme odpověď na druhou otázku třetím způsobem.

## LITERATURA

- CAHLIK, T. – JIRINA, M. (1996): Knowledge Restructuring during Scientific Field Development. In: *Proceedings of the Workshop on Artificial Intelligence Techniques*. Brno, Masarykova univerzita, 1996.
- CAHLIK, T. – JIRINA, M. (1997): Scientometric Analysis of Artificial Neural Networks Scientific Field. *Neural Network World*, 1997, no. 2.
- CALLON, M. – LAW, J. – RIP, A. (1986): *Mapping the Dynamics of Science and Technology*. London, MacMillan, 1986.
- COURTIAL, J. P. – CAHLIK, T. – CALLON, M. (1994): A Model for Social Interaction between Cognition and Action through a Keyword Simulation of Knowledge Growth. *Scientometrics*, vol. 31, no. 2, 1994.
- GARFIELD, E. (1979): *Citation Indexing: Its Theory and Application in Science, Technology and the Humanities*. New York, John Wiley and Sons, 1979.
- JONÁŠ, J. a kol. (1994): *Oslava ekonomie*. Praha, Academia, 1994.
- SMALL, H. – GARFIELD, E. (1985): The Geography of Science: Disciplinary and National Mappings. *Journal of Information Science*, 11, 1985, pp. 147–159.
- STIGLER, G. J. (1995): The Journals of Economics. *Journal of Political Economy*, 103, 1995, pp. 331–359.
- TURNER, W. A. – ROJOUAN, F. (1991): Evaluating Input/Output Relationship in a Regional Research Network Using Coword Analysis. *Scientometrics*, vol. 22, 1991.

## SUMMARY

JEL Classification: C8, D8, O3

Keywords: economics of information – citation analysis – co-word analysis

## The Marketplace of New Economic Ideas

Tomáš CAHLÍK – Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University Prague

George J. Stigler, in his Nobel price lecture of 1982, suggested that the economics of information could be applied to the marketplace of new economic ideas. Economists enter this marketplace – economic knowledge – principally on the demand side, where they attempt to distinguish new and fundamental ideas.

The following questions are relevant upon entering the demand side of this marketplace: *What journals should I read? What are the important research themes? What are the important papers?*

At the juncture between the economics of information and other social sciences, co-word and citation analyses are proposed as search instruments in the pursuit of fundamental research themes and articles. These methods are specifically applied to economic knowledge in this article.

<sup>3</sup> Podrobnější přehled lze získat např. ve studii Cahlik, T.: *Technologický rozvoj jako produkt sociokognitivní sítě*. <http://tucnak.fsv.cuni.cz/~cahlik/> (větev Hospodářský růst).